

RK og AK gegn Bretlandi

Dómur frá 30. september 2008

Mál nr. 38000/05

8. gr. Friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

13. gr. Réttur til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns

Börn. Aðgerðir barnaverndaryfirvalda. Réttur til að fá úrlausn dómstóls um réttindi.

1. Málsatvik

Kærandur, RK fæddur árið 1972 og eiginkona hans, AK fædd árið 1976, eru breskir ríkisborgarar sem búsett eru í Oldham á Bretlandi. Saman eiga þau eina dóttur, M sem er fædd í júlí árið 1998.

Í september árið 1998 var M færð á spítala vegna brotins lærleggs. Læknar töldu líklegast að meiðslin væru af mannavöldum en ekki slys. Af þeim sökum var M færð í umsjá eldri frænku sinnar. Í kjölfar annarra sambærilegra meiðsla var M greind með sjúkdóm sem einkennist af stökkum beinum sem brotna auðveldlega og oft án sýnilegrar ástæðu (*brittle bone disease*). M fékk að fara aftur heim til foreldra sinna í apríl árið 1999.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandur héldu því fram að með því að færa M dóttur þeirra í tímabundið föstur hjá þriðja aðila hefði verið brotið í bága við rétt þeirra til friðhelgi einkalífs og fjölskyldu. Af þeim sökum hefði verið brotið í bága við 8. gr. sáttmálans. Að auki héldu því fram að brotið hefði verið í bága við 13. gr. hans þar sem ekki hefði verið til staðar raunhæft úrræði sem gert hefði þeim kleift að ná fram rétti sínum gagnvart barnaverndaryfirvöldum.

Niðurstaða

Um 8. gr.: Dómstóllinn taldi engan vafa leika á því að gengið hefði verið á rétt kæranda til friðhelgi fjölskyldu samkvæmt 8. gr. sáttmálans. Mælt hefði verið fyrir um þá takmörkun í ákvæðum laga og með henni hefði verið stefnt að lögmætum markmiðum sem fólust í því að vernda hagsmuni M, dóttur kæranda. Dómstóllinn vísaði til þess að það væri skýr skylda stjórnvalda, félagsmálayfirvalda og barnaverndaryfirvalda að standa vörð um hagsmuni og öryggi barna. Ekki væri hægt að gera þau ábyrg fyrir því eftir á, að hafa brugðist við með þeim hætti sem hér um ræðir þegar raunverulegur og rökstuddur grunur hefði leitt til þess að hagsmunum barns teldist ekki vera borgið á heimili sínu. Dómstóllinn vísaði til þess að M hefði þjáðst af alvarlegum og óútskýrðum meiðslum og að ekki væri hægt að draga félagsmála- og heilbrigðisyfirvöld til ábyrgðar fyrir að hafa ekki umsvifalaust greint sjúkdóminn sem sannanlega hrjáði M, sér í lagi í ljósi þess að um væri að ræða afar sjaldgæfan sjúkdóm sem erfitt væri að greina í ungabörnum. Þrátt fyrir að M hefði verið tekin af foreldrum sínum um tíma þá hefði henni verið komið fyrir í nánasta umhverfi við foreldra sína, þ.e. hjá frænku sinni. Þannig var þeim gert kleift að heimsækja hana og vera samvistum við hana. Dómstóllinn benti á að um leið og önnur meiðsli fóru að gera vart við sig á meðan M dvaldist í umsjá frænkunnar hefðu frekari rannsóknir verið framkvæmdar. Innan fárra vikna þaðan í frá höfðu kærandur svo fengið dóttur sína aftur í sína umsjá.

Með vísan til framangreinds var það mat dómstólsins að yfirvöld hefðu gripið til allra þeirra ráðstafana sem nauðsynleg hefðu verið. Að auki hefðu verið rétt að grípa til varúðarráðstafana í þeim tilgangi að tryggja hagsmuni M. Allar þessar ráðstafanir hefðu verið hóflegar og fullt tillit tekið til hagsmuna kæranda. Það var því einróma álit dómstólsins að ekki hefði verið brotið í bága við 8. gr. sáttmálans.

Um 13. gr.: Þrátt fyrir þessa niðurstöðu varðandi 8. gr. þá var það mat dómstólsins að brotalöm hefði verið á meðferð máls þar sem kærandum hefði ekki verið tryggt raunhæft úrræði til að fá úrlausn um hvort brotið hefði verið gegn réttindum þeirra. Var það mat dómstólsins að kærandur hefðu átt að

eiga þess kost að krefjast þess fyrir opinberu stjórnvaldi að yfirvöld á staðnum hefðu verið ábyrg fyrir skaða sem þau hefðu orðið fyrir við meðferð málsins. Að auki hefðu þau átt að eiga þess kost að krefjast bóta vegna málsmeðferðarinnar.

Það var því einróma niðurstaða dómstólsins að brotið hefði verið í bága við 13. gr. sáttmálans þar sem kærendum hefði ekki verið tryggt slíkt úrræði á þeim tíma sem um ræddi. Samkvæmt 41. gr. sáttmálans voru þeim dæmdar 10.000 evrur í miskabætur og 18.000 evrur í málskostnað.